

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Triplex Statvs; Ecclesiasticvs, Religiosus, & Sæcularis

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Caput 4. De Monialium Clausura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80707](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80707)

CAPVT III.

De Abbatisa.

15
Quantum
dicatur Ab-
batissa aut
Priorissa,
& quam
aetatem de-
beat habere.

IN Monialium contentibus Abbatissa, seu Priorissa dicitur Religiosa illa, quae ibidem habetur tanquam mater, gubernatrix, ac Magistra. Post Tridentinum sess. 25. cap. 7. eligi debet non minor annis quadraginta, & quae octo annis post expressam professionem laudabiliter vixerit. Quod si his qualitatibus non reperiatur in eodem Monasterio, ex alio eiusdem Ordinis eligi poterit. Si hoc etiam incommodum superiori, qui electioni praesit, videatur, ex iis quae in eodem Monasterio annu trigessimum excesserint, & quinquaginta annis saltem post professionem recte vixerint, Episcopo, vel alio superiore consentiente una eligatur. Duobus Monasteriis nulla praeficitur: et quae duo, vel plura quocumque modo obinet, cogitur, uno excepto, intra sex menses cetera resignare. Ex Concil. Rodrig. tom. 1. q. 9. §. 12. a. 2.

16
De Abbatissa bene-
dictione.

Vbi Abbatissa assensu benedici, intra annum a suae confirmationis tempore computandum benedictionis munus suscipere debet, alioquin a iure suo, nisi rationabilis causa subsit, prorsus se nouerit eiecisse. Clement. Attendentes bene de statu Monach. Vbi autem moris non est Abbatissas benedici, benedictio non indiget. Porro non omnes Abbatissae possunt benedici, sed solummodo illae, quae perpetuae sunt. Laym. l. 5. tit. 9. c. 13. §. v. in. num. 17. Azor. tom. 1. l. 13. c. 10. quest. 4.

17
Non est
capax po-
testatis, quae
Ordinis
vocatur.

Non est capax potestatis, quae dicitur ordinis. Vnde nequit subditos benedicere, ex officio, & publice: sed solummodo ad modum, quo mater aliqua suam filiam benedicit. Nec praedicare, aut publice docere, licet ianctitate, ac doctrina praefulgeat: sed eius autem in Capitulo, vel clauitro Monialium. Neque in Missa Evangelium legere quamuis possit in matris, vnde in iure Diaconissa appellatur. Neque moniales velare. Sylvest. v. Abbatissa, num. 8. §. 3. Laym. l. 1. tit. 5. p. 1. c. 3. nu. 3.

18
Nequit dis-
pensare in
iuribus ac
votis.

Abbatissa ac Priorissa, seu quaevis monialium Praefecta nequit dispensare in iuribus, aut aliis legibus ecclesiasticis, cum Monialibus subditis, quia huiusmodi dispensatio ad solum potestatem ecclesiasticam pertinet. Nec dispensare in votis, aut ea commutare, quamuis id Praefati possint, quia spirituali iurisdictione carent. Bene tamen possunt ea irritare. Quia maiorem potestatem, dominationem in suas habent Moniales, quam pater in filios aut maritus in uxorem. Neque peccat, vota irritans sine causa, si illa fuerit absque ipsius facultate constituta. Manu. tom. 1. q. 2. §. 7. Portel. in dub. Regul. v. Abbatissa, numer. 2. Sanch. l. 4. Decal. c. 39. num. 7. Bonac. de voto, d. 4. q. 2. p. 1. §. 2. m. 26. & §. 4. num. 29. Filliuc. tract. 26. n. 243. Reginal. l. 18. num. 224. & 240. Eicob. & Mendi Theol. Moral. Tom. VII.

Illegitima non potest absque dispensatione Abbatissae vel Priorissae officium obire, attempto iure communi. At prius legum habent Generales, ac Provinciales Ordinum Mendicantium, ad dispensandum cum monialibus sibi subiectis, ut non obstat hoc defectu, possint in Praetura eligi. Et ad huiusmodi dispensationem concedendam non est opus Provinciali Capitulo. Nauar. sum. c. 27. num. 201. Vinald. p. 3. c. 5. n. 10. Sayr. in Tebsau. 10. 2. l. 6. c. 11. Snar. tom. 5. d. 50. §. 5. Sanch. l. 5. Decal. c. 5. num. 19. Manu. q. 10. l. 1. q. 13. d. 2. adiciens, quando conceditur aliquod privilegium viris censeri feminis etiam concessum, si talis privilegium sint capaces.

19
Non potest
illegitima
sine dispen-
satione
eligi.

CAPVT IV.

De Monialium Clausura.

MONIALIUM clausura solo iure humano fuit instituta. Patet ex pontificum constitutionibus Bonifacii VIII. Cap. Periculosum, de statu regul. in 6. Pij V. circa Pastoralis Gregor. XIII. Deo sacris virginibus, & Tridentini sess. 25. capite quinto Tambur. de iure Abbatissae d. 8. q. 3. num. 3.

20
Clausura
Monialium
solo iure
humano in-
stituta
fuit.

Duo in Monialium clausura prohibentur, primum, Monialium extra Monasterium egressos. Secundum, aliorum cuiuscumque sexus intra Monasterium ingressus. Clausura intelligitur, spatium, quod intra ianuam Monasterij semper clausam continetur. Termini vero, seu limites huius clausurae complectuntur omnia Monasterij loca, quae ianuam clausa continentur, & ad quae saeculares non admittuntur. Nauar. ad cap. Statutum 19. quest. 3. num. 29. comment. 4. de regular. Miranda de Monial. qu. 1. artic. 1. Manu. tom. 1. q. 44. d. 1. Azor. tom. 1. l. 13. cap. 3. q. 2. Snar. de relig. to. 4. l. 1. c. 8. Sanch. l. 6. Decal. c. 15. n. 3.

21
Duo pro-
hibentur,
Monialium
egressus, &
aliorum
ingressus.

Et si Bonifacius VIII. Cap. Periculosum, de statu Regul. in 6. omnibus Monialibus clausura praecipit praescripsit, eius tamen Decretalis per contrariam consuetudinem notam quidem ipsis pontificibus, in Gallia, Hispania, Germania fuit derogata. Vnde illud ius commune non comprehendit Tertiarias in communem viuentes, tria solummodo emittentes vota. Quia illarum Regula per Leonem X. edita, & confirmata post illud capit eis concessit, ut non teneantur ad clausuram, nisi illae, quae eam vovere voluerint: idemque dicendum de aliis multis monialibus aliorum Ordinum, puta D. Bernardi, ac D. Benedicti. Porro post Tridentinum, & constitutionem Pij V. ac Gregorij XIII. dicendum est omnes, ac singulas moniales cuiuscumque Ordinis sint, etiam Conversas ac Tertiarias post professionem onere clausurae teneri, modo in congregatione viuunt. Notitia tamen non tenentur ad clausuram. Quia in iure fermo est de professis, non de nonitis. Corduba in annotat. ad collect. priuil. v. clausura, not. il. Caiet. sum. v. Monachi, & Moniales.

22
Praeceptum
clausurae
non omnes
Moniales
obligat
iamque
in com-
munem
viuentes
obligat.

Tambur. *de iure Abbatis*. d. 18. *quest.* 5. & 6.

23 *Quinam egrediendi facultatem Monialibus impertiant.*
Episcopus, vel eius Vicarius, & Capitulum se se vacante dat facultatem monialibus sibi, vel sedi Apostolica subiectis, ut extra clausuram egredi valeant, ut in Tridentino decernitur. Exemptis vero, quae Regularibus subdantur, attento motu proprio Pij V. qui incipit, *Decoris, & honestatis*. facultatem impertit Generalis, Prouincialis, vel alius praelatus immediatus iurisdictionem quasi Episcopalem obtinens Miranda *tr. de Monial.* g. 3. a. 6. Sanchez l. 6. Decal. c. 15. n. 18. Suar. *de Relig.* tom. 4. l. 1. c. 9. n. 13.

24 *Legitimae egressus causa indicantur.*
Causa vero legitima ob quam Monialibus potest regressus a claustris concedi, triplex in Pij V. motu proprio exprimitur. Prima est *Magnum incendium*, seu incendium ita magnum, & euidens, ut certum sit, aut saltem probabile, nisi exant Moniales, esse perituras, At si ignis possit extinguere, ipsi intra manentibus, nec cum Praelatorum licentia egredi valent. Secunda, *Lepra infirmitas*, id est, egritudo adeo contagiosa, ut si infecta non egrediantur reliquae sint non sine graui vitae periculo inficienda. Tertia est *Infirmitas Epidemica*, seu morbus contagiosus communitati, puta pestem, morbum Gallicum, ignis S. Antonij, ac similes. At si Monialis possit in Monasterio absque aliarum infectione curari, haud potest exire. Quia cessat iusta exeundi causa Guter. *qq. Canon. cap. 14. num. 8. l. 1. Laym. l. 4. r. 5. c. 12. n. 1.* Tambur. *de iure Abbatis*. d. 2. q. 2.

25 *Licet aliquando, in consilio superiore egredi.*
Quando vero necessitas exeundi manifesta est, & superior tunc pro licentia petenda adici non potest absque graui periculo longe distantiae ratione: licitum est Moniali eo in consilio egredi, quia necessitas lege caret. Teneatur tamen id superiori significare, si possit, egressu durare. Tambur. *de iure Abbatis*. d. 20. n. 3. & 4. Lezan. *to. 3. sum. v. Clausura*, n. 10. Compend. privileg. Mendic. *v. Clausura casu.*

26 *Pena egressus sine licentia extra casus permittit.*
Egrediens, sine facultate extra casus permissos, est ipso facto excommunicata a maiori excommunicatione summo reservata Praefati. Et praelati licentiam impertientes extra casus permittit, dignitatibus, officiis priuantur. Barbo. *in collect. Bull. v. Monial. clausura circa egressum*.

27 *Omnibus interdictis Monialibus claustra inire.*
Omnibus personis cuiuscumque conditionis, sexus, & aetatis facit postquam ad vltimum rationis aduentum, sub excommunicationis summo praefati reservatae poena prohibetur, ne intra septa Monasterij Monialium ingrediantur sine licentia extra casum aliquem necessitatis in scriptis obtemperata ab Episcopo, cui conuentus ille subiecit, vel a praefato Ordinis, cui subest *Cap. Periculoso de Statu regul. in 6. Trident. sess. 25. capite 5. Manu. tom. 3. qq. regul. q. 47. a. 2. Nauar. sum. 27. n. 109.*

28 *Datur in ingressu, & egressu materia pariter.*
Potest in ingressu, vel egressu existimo dari materiae pariter, a peccato mortali, ac censura exculantem: nempe quando haec non perfecta, & consumata, sed semiplena est, quia nimirum pars corporis est intra, pars autem extra. Quia dum totum corpus non est intra, vel extra, non sunt perfecti ingressus, & egressus Sanchez l. 6. Decal. c. 16. n. 70.

Causa iusta ingrediendi est Monasterij, seu monialium necessitas manifesta: cui aliter commode occurrere non possit. Profecto huiusmodi necessitas fumenda non est metaphysico modo, sed, ut sit extrema, seu strictissima, sed satis est moralis. Quia praeccepta Ecclesiastica tantum moralis necessitate ad exculandam transgressionem requirunt. Non tamen quaecumque causa, quae rationabilis superiori alias fore videri solet, hoc tempore sufficit, sed opus est ut moralis necessitas adsit. Bon. *de claus.* g. 4. *prim. 4. Mirand. de Monial. q. 2. a. 4. cons. 2. Portel. de dub. Regular. v. Clausura, num. 4.* Tambur. *de iure Abbatis*. d. 24. q. 1. Certum istam ingressus causam habent Medici, chirurgi medendi Monialium aegritudini necessarii, Fabri, ac necessarii alij ministri ad Monasterij aedificium Confessarii, dum Monialis in lecto decumbit, aut nequit ad Confessionale accedere. Eandem causam habent causam Sacramenta extremam vocationis, ac Eucharistiae ministraturi, Tambur. *de iure Abbatis*. d. 20. q. 6. Mirand. *de Monial. quest. secund. a. 17.* Sanchez l. 6. Decalog. cap. 16. numero 43.

Præterea superioribus licet ingressus cum comitatu praecipio a Gregorio XIII. *Superiori. Bulla Vbi gratie*, causa visitandi conuentus officinas, Monialium cellas, ac suppellectilem, dormitorij decentia. Tambur. *ibid. d. 24. q. 8.* Baitali ingredi possunt, dum aliquod onus in Monasterium sit transferendum, quod a Monialibus commodè portari nequit. Debet tamen illud onus in Monasterij utilitatem deportari. Sanchez l. 6. c. 16. n. 56. Licitum, & iusta ingressus causa reputatur Monialium transeuntium ad aliud monasterium, aut ex iusta causa extra claustrum existentem in hospitium admittere, dummodo sit Monasterium in quo admittitur, eiusdem Ordinis, & instituti. Item quando Monialis, ellet in aliqua priuata domo recuperanda sanitatis causa, velleque animi recreandi gratia, aut moniales inuiscendi, ingredi eiusdem Ordinis monasterium, id vtiq. liceret. Quia talis monialis non censetur extanea, cum sit eiusdem instituti. Denique lex generalis sit, data virgente necessitate, cui soli moniales nequeant occurrere, & praelatus creditur concessurus, necessarias personas ingredi posse. Plures casus enumerant Sanchez l. 6. Decal. c. 16. n. 10. Hieron. Roderic. q. 26. n. 49. Villalob. p. 2. *sum. r. 35. diff. 47. n. 27.* Tambur. *de iure Abbatis*. d. 24. *quest. 15.*

Episcopus potest ordinaria auctoritate in monasterijs sibi subditis facultatem ingrediendi impertire, auctoritate vero delegata in monasterijs summo Praefati subiectis, in illis autem, quae Regularibus subiecta sunt, facultas concedenda est a Generali, Prouinciali, aliove immediato conuentus praefato. Quia cui ligandi facultas competit, potestas soluendi competere solet, sed superioris, qui monasterio praefatus, est monialibus claustrum subiectum. Ergo ad eundem dispensare in ingressu pertinebit. Nau. *comm. 4. de Regul. numero 60.* Azor. p. 1. l. 1. c. 8. q. 7. Tambur. *de iure Abbatis*. d. 23. *quest. prim.*

Abbatissa

Sectio II. De Person. Relig. Dubia. 343

³² *Abbatissa* tamen minimè potest huiusmodi concedere facultatem, quia ad illam non spectat clausuram indicere cum etiam ipsa clausuræ onere teneatur. Idem dicendum de Priorissa, & alia Monialium Præfecta. Tamen ex Episcopi, vel alterius legitimi superioris delegatione hæc facultas potest Abbatissæ, vel Priorissæ cōcedi in casibus sæpe contingentibus, cum facilis ad superiorem aditus non patet. *Nauar. comment. 4. de Regul. n. 59. Graf. p. 1. dec. l. 4. c. 23. n. 6. Tambur. de iure Abbatiss. d. 2. §. 3.*

³³ *De ingressu* Regularium iuxta constitutionem Pij V. *mulierum Regularium Personarum*, & Gregorij XIII. *in claustra* Ubi gratia non ita absolute prohibitis censetur sub mortali, & excommunicationis censura: sed nisi fiat prætextu facultatum Apostolicarum, quas ibi Pontifices renocant. De quo *scilicet*. 2. At interim ex constitutione Pij V. *namque ex-* *commun-* *icatione, &c.* V. feminæ ingredientes Monasteria virorum incurrant excommunicationem papæ reſeruatam. Aliquando tamen excusari possunt non solum ob bonam fidem, verum etiam ob ignorantiam vincibilem, crassam, & affectatam. Quia ad hanc excommunicationem incurrendam requiritur audacia, scientia, vel ingens temeritas, quæ scientiæ comparetur Religiosi verò, qui faciunt, vel permittunt feminas sua ingredi Monasteria prætextu facultatū à summo Pontifice, vel ab aliis concessarū, excommunicatione Papæ reſeruatam incurrun, & priuationem dignitatū, & beneficiorū, & inhabilitatē ad illa, vel alia in posterū obtinenda, ut decernitur in Bulla *Ubi gratia*, Alij verò Religiosi, qui feminas in Monasteria introumittere, vel admittere præsumunt etiam si ille absque facultatum prætextu ingrediantur: incurrun ipso facto suspensio-

nem à diuinis, & priuationem officiorum, & inhabilitatem ad illa, & alia in posterum accipiendo, ut habetur in proprio motu Pij V. Regularium personarum. Nomine autem monasterij intelliguntur ea sola loca, quæ sunt intra septa conuentus, qui clauduntur, vel claudi debent. *Bonac. de censur. d. 1. §. 2. pun. 1. num. 11. & 12. Sanchez l. 2. Decal. 6. 10. m. 28. Syluest. vers. culpa q. 1. §. 11.*

Ab excommunicatione hac solus Papa absoluit, dum excommunicatione publica est. Quia illius absolutionem sibi reſeruat. At si ³⁴ *Quinam* esset occulta, posset Episcopus ab ea absol- *ab hac ex-* *uere ex Trident. ses. 24. cap. 6. Religiosi ha-* *commun-* *bentes priuilegium absolendi à censuris Pa-* *catione dis-* *pæ reſeruatæ, possunt etiam ab hac excom-* *pensare* *municatione absoluer. Porro cum crimen valeat.* præsumptioſe introductionis mulierum monasteria, & è contra non sit grauissimum, neque atrox, nec superet adulterium: Episcopus ex iuris concessione *Cap. At si Clericus, de iudiciis, §. de adulter.* potest in poenis priuationis officiorum, & inhabilitatis ad illa dispensare, quia Pius V. & Gregorius XIII. nec priuationem hanc ab officiis, nec inhabilitatem ad ea, sicut excommunicationem, reſeruarunt. Et hoc speciatim verum, quando crimen est occultum in sententia eorum, qui volunt, has priuationes, & inhabilitates absque iudicis sententia declaratoria incurri, ut patet ex Tridentino *ses. 24. cap. 6.* vbi Episcopis datur facultas dispensandi ab omnibus irregularitatibus, modo publicæ non fuerint, & absolendi ab omnibus censuris, & casibus occultis Summo Præsuli reſeruatæ. Hæc vero priuationes, & inhabilitates sub nomine poenarum suspensionum, imò irregularitatum comprehenduntur.